

KİŞİLERİN KANUNA UYGUN OLARAK YAKALANDIKTAN VEYA TUTUKLANDIKTAN SONRA HAKLARINDA KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA VEYA BERAATLERİNE KARAR VERİLMESİ HALİNDE TAZMİNATA HAK KAZANMALARI

Özellikle Ergenekon , balyoz ve son olarakta İzmir Casusluk davaları neticesinde sayısız yakalama ve tutuklama hadisesi gerçekleşmiş olup haklarında yakalama veya tutuklama kararı verilmiş olanların istisnalar dışında tamamı beraat etmiş olup, yaşadıkları hukuki süreç neticesinde zarara uğradığı kanaatinde olanlar zararlarının tazmin edilmesini talep etmişler ve İzmir Casusluk davası sonrasında verilen beraat kararı nedeniyle zarar uğrayanların haksız tutuklamalar sonrası zararın giderilmesini talep etme hakkı doğmuş bulunmaktadır. Söz konusu durumda bu kişilerin tazminata hak kazanmalarının yasal dayanağı nedir sorusunun cevabına hep birlikte bakalım.

Kovuşturmaya Yer Olmadığına İlişkin Karar

Öncelikle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar savcılık tarafından verilen bir karardır.¹ CMK madde 172/1 uyarınca “Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hallerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir.” Yakalanıp gözaltına alınan ve savunması alındıktan sonra serbest bırakılan kişi hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş ise, artık bu gözaltı işleminin hukuka aykırı hale geldiği kabul edilmeli ve tazminata hükmedilmelidir.²

Beraat Kararı

CMK madde 223/2’de beraat kararının hangi hallerde verileceği düzenlenmiştir. Bu haller şunlardır; yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması, yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması, yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması, yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması halleridir. Mahkeme tarafından beraat kararı verilmesi tazminat için yeterli olup, kararın hangi sebebe dayanılarak verilmiş olmasının bir önemi yoktur.³

466 Sayılı Kanununun 1. Maddesinin 6. Fıkrası uyarınca “Kanun dairesinde yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturma yapılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına veyahut beraatlerine veya ceza verilmesine mahal olmadığına

¹ Nuri Düzgün, Şerafettin Elmacı, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat, s.126,2.baskı,Ankara,2014.

² 12.CD.,02.10.2012, E.2012/20834, K.2012/20458

³ Uğur Alacakaplan,Haksız Tutma ve Yakalama Hallerinde Devletin Tazminat Verme Mükellefiyeti,s.212, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,1961.

karar verilen kimselerin uğrayacakları her türlü zararlar, bu kanun hükümleri dairesinde Devletçe ödenir.” düzenlemesi mevcuttur. Söz konusu maddeden de anlaşılacağı üzere kişinin tutuklanması veya yakalanması hukuka uygun şekilde gerçekleşmekle birlikte daha sonra bu yakalama veya tutuklamanın özü itibariyle haksız bir hale geldiği kabul edilerek hakkında beraat veya kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilenlerin zararının tazmini amaçlanmıştır.

5271 Sayılı Kanuna Göre Tazminat İstemenin Koşulları

CMK madde 142’de koruma tedbirleri bakımından tazminat istemenin koşulları düzenlenmiştir. Bunlar;

a. Karar Veya Hükümlerin Kesinleşmesi;

CMK’nın 142/1. Maddesinde “Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.” denilmekte ve böylece ilgili kişi hakkında soruşturma aşamasında verilecek karar veya kovuşturma aşamasında verilecek kesin hüküm olmadan **doğrudan tazminat davası açılmayacaktır.**

b. Tazminatta Süre;

Tazminat davasında süre kesinleşen karar veya hükmün ilgiliye tebliğinden itibaren üç aydır. Ancak 5271 Sayılı Kanun ile 1 yıllık hak düşürücü süre şartı getirilerek madde 142/1’de “...her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir” denilmiştir. Tazminat istemeye hak sahibi olan kimsenin hakkındaki soruşturma ve kovuşturmanın akıbetini ve kesin sonuca bağlanışını takip ederek dava hakkını gecikmeden kullanması öngörüldüğünden bir yıllık hak düşürücü süre benimsenmiştir.

c. Yetkili Mahkeme;

CMK madde 142/2’de “İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır” denilmiş ve böylece kanuna aykırı işlemde zarar gören kişinin en kolay biçimde ve en masrafsız yöntemle hakkına kavuşabilmesi amaçlanmıştır.

d. Tazminat Dilekçesi Ve Dilekçede Bulunması Gerekenler;

Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir. Davacı, gözaltı veya tutuklamaya ilişkin dosyada belgelenenler dışında, her türlü zararını ispat belgelerini de dilekçesine ekleyecektir. Gözaltı veya tutuklamayla ilişkili dosyada bulunan belgeleri ise, mahkeme kendisi getirecektir. Dilekçe ve ekindeki belge

veya bilgilerin eksikliği durumunda mahkeme, eksikliğin nelerden ibaret olduğunu ve duyuru tarihinden itibaren bir ay zarfında tamamlanıp mahkemeye ulaştırılmadığı davanın reddedileceğini, davacıya ve davayı ağan temsilci veya vekiline duyuracaktır. Suresinde eksikliği tamamlanmayan dilekçe, mahkemece, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.

Stj.Av.Esra İLERİLER

Av. Yalçın TORUN

UYARI

Web sitemizde yayımlanan yukarıdaki yazılı metnin, eser sahipliği hakları Av.Yalçın TORUN'a ve Stj.Av.Esra İLERİLER'e aittir. Bu yazılı metin hak sahipliğinin tespiti amacıyla zaman iğerikli elektronik imza ile muhafaza edilmektedir. Sitemizdeki yazılı metinler avukat meslektaşlarımız tarafından dilekçelerinde serbestçe kullanılabilir, fakat metinlerin tamamının, bir kısmının veya özetinin atıf yapılmaksızın başka web sitelerinde yayınlanmasına iznimiz yoktur